

JAARVERSLAG VCM

2017

WOORD VOORAF

Beste lezer,

Het voorbije jaar boog het VCM zich opnieuw over tal van activiteiten m.b.t. mestverwerking. Eén van de hoogtepunten was het erg geslaagde ManuREsource congres. Voor deze 3de editie trokken we naar Eindhoven. Meer dan 230 aanwezigen uit 28 verschillende landen wisselden informatie uit over de toekomst en de mogelijkheden van mestverwerking in een circulaire economie. Dit congressthema sloot

perfect aan bij de transitienota die het VCM eerder in de loop van het jaar had opgemaakt. Uit deze nota zowel als uit het congres blijkt dat de huidige beschikbare technieken, wetgeving en markt nog niet voldoende op elkaar zijn afgestemd om recuperatie van nutriënten uit mest rendabel te maken. Met het VCM zoeken we samen met de betrokken actoren naar oplossingen om de knelpunten weg te werken. Geen overhaaste beslissingen is hierbij de boodschap.

Er was het voorbije jaar uiteraard nog veel meer. Het VCM participeerde in tal van projecten en werkgroepen, stond in voor eerstelijnsadviezen en zette zich verder in als onafhankelijk intermediair kenniscentrum voor de mestverwerking in Vlaanderen. Onze unieke rol daarin is onze Noorderburen niet ontgaan en na enkele jaren van discussie is dan toch het NCM (Nederlands Centrum Mestverwaardiging) opgericht. NCM-directeur J. Roefs is al bij het VCM op bezoek geweest en ik ben ervan overtuigd dat wij met dit NCM er een gedegen partner bij hebben in het mestverwerkingsgebeuren.

In het voorbije jaar hebben we ook verder hard ingezet op de rundveemestverwerking i.k.v. het WINGS-project in samenwerking met Danone. En door onze participatie in het nieuwe 4-jarige project Systemic konden we een bijkomende medewerker aanwerven. Nooit eerder bestond het VCM-team uit 5 medewerkers.

Intussen hebben we ons ook gebogen over het nieuwe VCM businessplan 2018-2022. Ik dank iedereen die via de workshops hieraan heeft meegewerkt. In het bijzonder ook dank aan onze A- en B-leden voor hun inzet en vertrouwen in het VCM en hun bezorgdheid voor een goede mestverwerking in Vlaanderen.

En na meer dan 10 jaar in onze vertrouwde stek in Abdijbeke zijn we sinds 1 febr. '18 gehuisvest op een nieuwe locatie in de Baron Ruzettelaan in Brugge, op een boogscheut vanwaar we met het VCM bij de opstart in 1996 waren gehuisvest.

VCM kon in het voorbije jaar opnieuw rekenen op de actieve en gedreven inzet van een volwaardig team enthousiaste medewerkers. Ik ben hen daar bijzonder dankbaar voor.

Veel leesplezier met ons jaarverslag.

Dirk Denorme - Voorzitter VCM

INHOUDSTAFEL

WOORD VOORAF.....	2
INHOUDSTAFEL.....	3
1 VLAAMS COÖRDINATIECENTRUM MESTVERWERKING	6
1.1 VCM-team (situatie 2017)	7
1.2 VCM-leden.....	7
1.3 Algemene Vergadering, Raad van Bestuur en Dagelijks Bestuur	8
2 OVERLEG.....	11
2.1 VCM-werkgroepen	11
2.1.1 Werkgroep ‘scheiding varkensmest’	11
2.1.2 Werkgroep ‘transitie mestverwerking’	11
2.1.3 Werkgroep ‘Nitraatrichtlijn’	11
2.2 Afvaardiging in stuurgroepen en platformen.....	12
2.2.1 Knelpuntencommissie Biogas-E vzw	12
2.2.2 Consortium VEMIS.....	12
2.2.3 Platform voor Samenwerking Vergisting (PSV)	12
2.2.4 Landbouwoverleg Mestbank.....	12
2.2.5 Overlegplatform UPOBA.....	12
2.2.6 Stakeholdermeeting European Sustainable Phosphorus Platform (ESPP).....	13
2.2.7 Stuurgroep Insecten	13
2.2.8 LEADER-project ‘fermentatie dikke fractie’	13
2.2.9 Biorefine Cluster – Focusgroep Vlaanderen.....	13
2.2.10 Stuurgroep IWT-TETRA project ‘ReciDigest’	13
2.2.11 Stuurgroep MIP-project ‘MicroNOD’	14
2.2.12 Stuurgroep IWT-TETRA-project ‘Biosorb’	14
2.2.13 Stuurgroep PocketPower	14
2.2.14 Stuurgroep Phosphate Recovery 2.0.....	14
2.2.15 Gebruikersgroep SAVE	14
2.3 Overleg met buitenlandse instellingen	15
2.3.1 Rondleiding Texaanse studenten	15

2.3.2	Handelsmissie Oost-Duitsland.....	15
2.3.3	Toelichting op BioEconomy Congress, Duitsland	15
2.3.4	Bezoek Chinese delegatie.....	16
2.3.5	Toelichting op “Wasserschutz Tagung”, Duitsland	16
2.3.6	Toelichting op European Nutrient Event, Basel	16
2.3.7	Deelname World Circular Economy Forum.....	16
2.3.8	Deelname ‘Boer on Tour’	16
2.4	Overleg en samenwerking met leden	17
2.4.1	Opmaak businessplan 2018-2022	17
2.4.2	Overleg vzw Mestverwerkers.....	17
2.4.3	Samenwerking 2017-2018 Vlaco-VCM	17
3	BELEIDSONDERSTEUNEND WERK.....	18
3.1	Opvolging nieuwe EU Fertiliser Regulation	18
3.2	Deelname EU Nitrates Expert Group.....	19
3.3	Sensibilisering.....	19
3.4	VCM-enquête: Stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen in 2017.....	19
4	KENNISCENTRUM	23
4.1	Update brochure ‘Code goede praktijken mestverwerking’ – effluent	23
4.2	Projectwerking	23
4.2.1	VLM-bestek.....	23
4.2.2	WINGS-project in samenwerking met Danone	23
4.2.3	Pilootproject “pro rato” dunne fractie digestaat	24
4.2.4	H2020-project Systemic	24
4.2.5	Project EUMANPRO, Duitsland.....	25
4.2.6	LEADER project ‘Op weg naar een efficiëntere bemesting’	25
4.2.7	Ingediende projecten met VCM als partner.....	25
4.2.7.1	Projectaanvraag “Dikke fractie als boost voor organische stof” goedgekeurd.....	26
4.2.7.2	FACCE-surplus project ‘Agrorefinery’ afgekeurd.....	26
4.2.7.3	Operationele groep ‘meten is weten’ afgekeurd	26
5	KENNISOVERDRACHT	28

5.1	Eerstelijnsadvies	28
5.2	Toelichtingen	29
5.2.1	VCM op Schoon Boeren Campagne.....	29
5.3	VCM-website	29
5.4	VCM-elektronische nieuwsbrieven	31
5.4.1	Nieuwsbrief exclusief	33
5.5	VCM-facebookpagina	33
5.6	VCM-studiedagen	33
5.6.1	Valorisatie dikke fractie mest: hoe?	33
5.6.2	Inspiratiesessie mestverwerking	34
5.6.3	Demo-middag: 'Fermentatie dikke fractie rundermest'	34
5.6.4	Bezoek installatie P-recuperatie, Duitsland	35
5.6.5	ManuResource2017	36
5.6.6	Vlaamse Mestdag	37
5.7	Perscontacten.....	37
5.8	Dag van de Landbouw	37
5.9	Ivan Tolpe prijs	38
BIJLAGEN		39
Bijlage 1: Samenstelling algemene vergadering.....		39
Bijlage 2: Samenstelling raad van bestuur		41
Bijlage 3: Samenstelling dagelijks bestuur		42
Bijlage 4: Overzicht van de perscontacten van het VCM in 2017		43
Bijlage 6: Leden VCM (situatie op 1 januari 2017)		45
Coördinaten VCM (Nieuw sinds 1 februari 2018!)		47

1 VLAAMS COÖRDINATIECENTRUM MESTVERWERKING

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (vzw VCM) is een **samenwerkingsverband en intermediair tussen de overheid en het bedrijfsleven** voor alle aspecten van mestverwerking en -bewerking in Vlaanderen. Het VCM beoogt om zowel de bedrijfswereld als de overheid te informeren, te ondersteunen en te laten samenwerken zodat voldoende duurzame mestverwerking in Vlaanderen gerealiseerd wordt.

Het VCM tracht dit te bewerkstelligen door het uitvoeren van volgende hoofdtaken:

- ✿ Het initiëren en coördineren van **structureel en thematisch overleg** tussen de overheid en de betrokken sectoren.
- ✿ Het **verrichten van beleidsondersteunend werk** via o.a.:
 - ✿ het opmaken van studies rond bepaalde thema's zoals innovatieve mest- en digestaatverwerkingstechnieken;
 - ✿ het oplijsten van de knelpunten inzake mestverwerking;
 - ✿ het jaarlijks opstellen van een studie over de evolutie van de operationele en beschikbare mestverwerkingscapaciteit in Vlaanderen (VCM-enquête).
- ✿ Het uitbouwen van een **kenniscentrum** met betrekking tot alle aspecten rond mestverwerking, met een bijzondere focus op de maximale valorisatie van nutriënten uit mest en reststromen bij mestverwerking.
- ✿ **Algemene informatieoverdracht** via brochures, website, elektronische nieuwsbrief, sociale media, studiedagen, persberichten, bezoeken aan praktijkinstallaties, enz.
- ✿ **Internationale samenwerking**: door o.a. deelname aan Europese projectwerking, toelichting aan andere lidstaten met mestoverschotten over de Vlaamse mestverwerking, organisatie van een internationaal congres ManuREsource, deelname aan internationale uitwisselingen, etc.
- ✿ Het informeren van alle betrokkenen door het geven van onafhankelijk **eerstelijnsadvies** over ondermeer:
 - ✿ de keuze van de technologie;
 - ✿ het oplijsten en begrijpbaar maken van de diverse wetgevingen wat betreft erkenningen, verwerkingsplicht, transport, export en afzet van eindproducten.

1.1 VCM-team (situatie 2017)

De dagelijkse werking van het VCM werd verzekerd door een team bestaande uit Emilie Snauwaert, Thomas Vannecke, Annelies Gorissen, Marieke Verbeke (in dienst vanaf 1 juni 2017) en Isabelle Mouton (administratief medewerker).

Van links naar rechts – Bovenste rij: Emilie Snauwaert (teamcoördinator-adviseur), Annelies Gorissen (projectcoördinator), Isabelle Mouton (administratief medewerker). Onderste rij: Marieke Verbeke (projectcoördinator) en Thomas Vannecke (adviseur)

1.2 VCM-leden

Het VCM heeft een unieke structuur als gevolg van een divers ledenbestand en kan zo optimaal functioneren vanuit een breed platform.

Op 1 januari 2018 telde het VCM 7 A-leden en 21 B-leden:

A-leden (tussen haakjes het aantal lidmaatschapsschijven)

Beleidsdomein Landbouw & Visserij (ALV) (1)

Provincie Oost-Vlaanderen (1 + werkingstoelage)

BFA (Belgian Feed Association) (2)

Provincie West-Vlaanderen (4)

Boerenbond (1)

VLM - afdeling Mestbank (3)

POM - West-Vlaanderen (1)

B-leden (tussen haakjes het aantal lidmaatschapsschijven)

ABS (1)	Trevi (1)
Belfertil (1)	KBC Bank en Verzekering (1)
Bio Armor (1)	Karel Sterckx nv (1)
Bodemkundige Dienst van België (1)	Nat. Centr. Landbouwservice (1)
Cogen Vlaanderen (1)	Shanks Vlaanderen (1)
Creafarm (1)	Provincie Antwerpen (4)
Crelan (1)	Provincie Limburg (1)
De Mestverwerkers (1)	Provincie Vlaams-Brabant (1)
DLV België (1)	SBB (1)
BNP Paribas Fortis (1)	
GEA Westfalia (1)	
ILVO (1)	

Verder ontvangt het VCM een **dotatie** van de **Vlaamse Overheid**.

1.3 Algemene Vergadering, Raad van Bestuur en Dagelijks Bestuur

Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking heeft als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld een unieke structuur:

- ✿ Het beleid van VCM wordt bepaald door de **Raad van Bestuur**. De Raad van Bestuur wordt minstens viermaal per jaar bijeengeroepen en telt één of meerdere vertegenwoordigers (met een maximum van drie) per A-lid en drie jaarlijks verkozen afgevaardigden namens de B-leden.
- ✿ Maandelijks wordt het beleid verder uitgestippeld door het **Dagelijks Bestuur**, samengesteld uit de voorzitter, de ondervoorzitter, de secretaris en 2 extra vertegenwoordigers namens de A-leden.
- ✿ Eenmaal per jaar komen alle VCM-leden samen voor de **Algemene Vergadering** waarop onder andere de jaarrekening, de begroting en eventuele wijzigingen van de statuten worden goedgekeurd.

Als bijlage wordt de samenstelling van de Algemene Vergadering, de Raad van Bestuur en het Dagelijks Bestuur van het VCM weergegeven.

In 2017 vond de Algemene Vergadering plaats op 20 april bij Bodemkundige Dienst België in Heverlee. Na de Algemene Vergadering kregen de aanwezige leden nog een rondleiding in de labo's van Bodemkundige Dienst

Vergaderingen van de Raad van Bestuur vonden plaats op 14 februari, 20 april, 20 juni, 17 oktober en 21 december 2017.

Het Dagelijks Bestuur kwam samen op 17 januari, 14 februari, 28 maart, 20 april, 23 mei, 20 juni, 22 september, 17 oktober, 21 november en 21 december 2017.

Algemene vergadering van 20 april 2017

2 OVERLEG

Bij het overleg dat VCM organiseert tussen overheid en sector, worden specifieke aspecten van mestverwerking uitgebreid besproken teneinde mogelijke oplossingen voor de heersende knelpunten aan te reiken.

2.1 VCM-werkgroepen

2.1.1 Werkgroep ‘scheiding varkensmest’

Naar aanleiding van de werkgroepen, georganiseerd in 2015, werd door Inagro, in samenwerking met VCM, verder gewerkt aan een Excel rekentool om de financiële haalbaarheid van de scheiding van varkensmest na te gaan. Op 27 juni en 10 oktober werd samengekomen met de werkgroep om feedback te geven op de tool. Deze werd uitgebreid met een rekentool voor de akkerbouwer die de dunne fractie wil toepassen. Beide rekentools werden door de werkgroep in de praktijk getest. Eind 2017 werd dit gefinaliseerd. In 2018 worden beide tools ter beschikking gesteld via de website van VCM. Geïnteresseerden kunnen zich hiervoor opgeven; het Excel bestand wordt hen dan toegestuurd. Bij update van de tool kan de lijst van e-mailadressen opnieuw aangeschreven worden met de aangepaste versie.

2.1.2 Werkgroep ‘transitie mestverwerking’

VCM heeft het initiatief genomen om samen met haar leden een nota op te stellen, waarin wordt nagedacht hoe de transitie naar een circulaire economie in de mestverwerkingssector op korte en lange termijn wordt gezien, en welke bijdrage VCM hierin kan betekenen. Op 21 december 2016 werd met de leden van VCM samengekomen voor een eerste brainstormsessie. Ook ging VCM in gesprek met externe organisaties, nl. organisaties die werken op transitie en/of circulaire economie of organisaties uit de sector die geen lid zijn van VCM, waarbij we vroegen naar aanvullende ideeën vanuit hun eigen standpunt. Deze brainstormsessie ging door op 17 februari 2017.

Op basis van al deze input, heeft VCM een voorlopige visie en resterende discussiepunten verder besproken in een tweede bijeenkomst met de VCM-leden op 7 maart. Op basis van al deze input werd een visienota opgesteld. Vanuit deze visienota kan nu een actieplan met diverse mijlpalen en vastgestelde tijdslijn opgesteld worden. De nota werd op 24 mei voorgesteld aan het Kabinet Schaulvliege. Op 6 juli 2017 werd een persconferentie georganiseerd, waarna het VCM-persbericht “VCM analyseert de voorwaarden voor een circulaire economie in de mestverwerking” werd uitgestuurd.

2.1.3 Werkgroep ‘Nitraatrichtlijn’

Op dinsdag 24 oktober organiseerde VCM een overleg rond de ontwikkelingen op niveau van het Europese beleid, zoals de nieuwe Europese meststoffenwetgeving en meer specifiek de Europese Nitraatrichtlijn. Daar werd een stand van zaken weergegeven om alle VCM-leden hierover te informeren, met duiding en vraag wat VCM hierin kan betekenen.

2.2 Afvaardiging in stuurgroepen en platformen

2.2.1 Knelpuntencommissie Biogas-E vzw

De doelstellingen van Biogas-E vzw zijn enerzijds het biogaspotentieel in Vlaanderen maximaal te benutten en anderzijds de initiatieven met betrekking tot anaerobe vergisting in Vlaanderen maximaal en objectief te begeleiden.

Een deel van de werking van Biogas-E is de organisatie van de knelpuntencommissie waar stakeholders elkaar ontmoeten en discussiëren over verschillende aspecten omtrent vergisting/biogasproductie. De knelpuntencommissie ging door op 20 juni – VCM kon hier niet op aanwezig zijn.

2.2.2 Consortium VEMIS

VEMIS is een consortium dat werkt aan kennisopbouw rond luchtemissies in de veehouderij. Het consortium VEMIS bestaat uit een kerngroep, een dertigtal leden en verscheidene platformen rond beleid, wetenschap en gebruikers. Op 15 december 2017 organiseerde VEMIS een studiedag rond ventilatiestrategieën en luchtwassers om geur- en ammoniakemissies te reduceren. VCM heeft niet deelgenomen aan deze studiedag.

2.2.3 Platform voor Samenwerking Vergisting (PSV)

Het PSV heeft tot doel het ondersteunen van de vergistingssector in de breedste zin van het woord. Er wordt overlegd en afgestemd over relevante thema's die te maken hebben met de vergistingsactiviteit op zich. Partners in het VVP zijn: Biogas-E – BiogasTec - DLV - FEBEM – FEBIGA – ODE Bio-Energieplatform – VCM – VLACO – IGEAN – IVVO.

In 2017 vonden de PSV-vergaderingen plaats op 4 mei en 9 oktober.

VCM is in dit overleg het aanspreekpunt voor de input van mest in de vergistingsinstallatie en voor de verwerking en afzet van digestaat.

2.2.4 Landbouwoverleg Mestbank

De Mestbank organiseert op regelmatige tijdstippen overlegmomenten met de vertegenwoordigers uit de landbouwsector.

De bedoeling van deze vergaderingen ('landbouwoverleg') is het toelichten van wetgevende aspecten betreffende het mestbeleid en het bespreken van knelpunten en vragen vanuit de sector.

Het VCM maakt deel uit van dit sectoroverleg en geeft input waar nodig. VCM nam op 26 januari, 29 juni en op 28 september 2017 deel aan het landbouwoverleg.

2.2.5 Overlegplatform UPOBA

Het platform "Uitvoeringsplan Organisch-Biologische Afvalstoffen (UPOBA)" wordt voorgezeten door OVAM en beoogt overleg over diverse aspecten met betrekking tot OBA's.

VCM nam op 23 september deel aan het overlegplatform.

2.2.6 Stakeholdermeeting European Sustainable Phosphorus Platform (ESPP)

Het ESPP is een platform voor uitwisseling van kennis en ervaring, en netwerking op het gebied van fosformanagement. Het ESPP bevordert het overleg tussen de markt, stakeholders en beleidsmakers, en kaart de knelpunten op vlak van wetgeving aan.

VCM is geen officieel lid van het ESPP, maar wordt wel op de hoogte gehouden van alle activiteiten en geeft ook haar input rond de wettelijke aspecten van mest (deelname overleg op 29/06, zie 3.1).

2.2.7 Stuurgroep Insecten

Om tegemoet te komen aan de groeiende nood aan een duidelijk kader en een gezamenlijk platform m.b.t. insectenteelt, heeft Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, beslist om een strategisch platform insecten op te richten. Dit platform zal op regelmatige basis samenkomen om de kennis over en ervaringen met insectenteelt van onderuit te structureren, sturen en de knelpunten aan te kaarten.

Dit strategisch platform insecten bestaat uit een stuurgroep, een werkgroep onderzoek en een jaarlijkse stakeholdersmeeting. VCM is lid van de stuurgroep en was aanwezig op het overleg op 14 maart 2017.

2.2.8 LEADER-project ‘fermentatie dikke fractie’

In 2016 ging het LEADER Westhoek van start waar het bedrijf Agriton bvba heeft nagegaan wat de invloed van fermentatie op dikke fractie rundermest is en welke toepassingen dit gefermenteerde eindproduct kan hebben. VCM is geen partner in het project, maar volgt dit van nabij op. Op 17 maart nam VCM deel aan overleg met de projectpartners. In september gaf VCM de nodige input voor de studiedag (zie verder – punt 2.2.10).

2.2.9 Biorefine Cluster – Focusgroep Vlaanderen

In 2016 nam UGent het initiatief om binnen de BioRefine Cluster Europe een Focusgroep Vlaanderen op te richten. De bedoeling is om op vlak van communicatie en samenwerking, de verschillende projecten waar Vlaamse partners in deelnemen, optimaal te laten samenwerken. Deelnemers van deze focusgroep zijn UGent, KULeuven, Biogas-E, Inagro, DLV, Pronatura, PCG, POM W-VI en VCM. Op 3 februari nam VCM deel aan een overleg. Op 16 oktober zat VCM samen met UGent om de samenwerking te bespreken omtrent oprichting van een ‘community’ rond mest.

2.2.10 Stuurgroep IWT-TETRA project ‘ReciDigest’

In 2015 werd het project ‘ReciDigest’ goedgekeurd. Hierin willen de onderzoekspartners KULeuven en UGent nagaan of via een behandeling van het digestaat het nog aanwezige organische materiaal verder omgezet kan worden naar biogas, en de ammoniakconcentraties in de vergister verlaagd kunnen worden zodat een stabiel systeem verkregen wordt. Op 9 mei 2017 nam VCM deel aan de gebruikersgroep. Het project liep af op 30/09/2017. In het project werd o.a. het annamox proces op dunne fractie digestaat getest. Echter bleek annamox niet veelbelovend te zijn.

2.2.11 Stuurgroep MIP-project ‘MicroNOD’

VCM is lid van de projectstuurgroep ‘MicroNOD – Microbial Nutrients on Demand: Microbiële immobilisatie en vrijstelling van nutriënten als innovatieve en duurzame opwaardering van geborgde nevenstromen tot een tailor-made slow-release organische meststof. Dit project wordt uitgevoerd door UA Antwerpen en UGent. Op 16 oktober 2017 nam VCM deel aan de laatste stuurgroep. Het project liep af in oktober 2017. In het project werd onderzocht of kweken van algen op spuiwater (of cultuurmedium op basis van spuiwater) een nuttige toepassing kan zijn. Resultaat was dat *Scenedesmus* en *Spirulina* kunnen groeien op spuiwater van biologische luchtwassers als nevenstroom, mits nitrificatie als voorbehandeling om toxiciteit te voorkomen en achteraf dosering van voldoende P en K.

2.2.12 Stuurgroep IWT-TETRA-project ‘Biosorb’

Het project ‘Verwijdering van restconcentratie zware metalen uit afvalwater met biokool van organische probleemstromen (Biosorb)’ is in oktober 2015 gestart, liep tot oktober 2017. VCM was lid van de gebruikersgroep. Binnen dit project werd de haalbaarheid van pyrolyse van mest of digestaat, en de kwaliteit van het gevormde biokool, specifiek voor verwijdering van restmetalen uit afvalwater, onderzocht. Dit project werd uitgevoerd door KULeuven en UHasselt. VCM was op 26 juni 2017 aanwezig op de voortgangvergadering als lid van de gebruikerscommissie. Op dit moment wordt gewacht op de finale resultaten.

2.2.13 Stuurgroep PocketPower

VCM is lid van de gebruikersgroep van PocketPower; Dit is een Vlaio (IWT) LBO LA-project die loopt van juli 2016-juli 2020. Doelstelling is de uitbreiding van pocketvergisting naar andere sectoren (bv. varkens, groenteresten, ...). Op 27 maart en 29 augustus nam VCM deel aan de gebruikersgroep.

2.2.14 Stuurgroep Phosphate Recovery 2.0

VCM is lid van de stuurgroep Phosphate Recovery 2.0. Dit is een Tetra-project die is gestart in juli 2017 en loopt tot juli 2019. Doelstelling is het opconcentreren en recupereren van fosfaat uit afvalwater van voedingsbedrijven via innovatieve methoden. VCM bekijkt of de onderzochte technieken mogelijk ook op mest van toepassing zijn. Op 4 juli nam VCM deel aan de kick off vergadering.

2.2.15 Gebruikersgroep SAVE

Het IWT-VIS-project “Slim aansturen van elektriciteit” heeft als doel om zelf geproduceerde hernieuwbare energie efficiënter in te zetten binnen het eigen bedrijf. Gezien de relevantie voor het WINGS-project sloot VCM zich in 2017 aan bij de gebruikersgroep. VCM nam voor de eerste keer deel aan de gebruikersgroep op 30 november. Aansluitend organiseerde SAVE een studiedag over energieopslag in batterijen.

2.3 Overleg met buitenlandse instellingen

2.3.1 Rondleiding Texaanse studenten

Begin augustus kreeg de Vlaamse mestverwerkingssector een groep Texaanse studenten op bezoek (zomercursus Texas A&M University). Op 2 augustus voorzag het VCM een presentatie over mestverwerking in Vlaanderen aan de Katholieke Universiteit van Leuven. Daarnaast organiseerde VCM een bezoek aan de biologische mestverwerkingsinstallatie Tikal in Pittem waar ook een constructed wetland is aangelegd.

2.3.2 Handelsmissie Oost-Duitsland

Net als de handelsmissie in 2016 naar West-Polen, kon VCM in 2017 deelnemen als Vlaamse vertegenwoordiger aan een Nederlandse handelsmissie naar Oost-Duitsland, meer bepaald de deelstaat Saksen-Anhalt. Dit werd georganiseerd door Boer op Advies en Bureau mestafzet. De bevindingen en kennis opgedaan uit deze handelsmissie werden naar de VCM-leden gecommuniceerd.

2.3.3 Toelichting op BioEconomy Congress, Duitsland

VCM werd uitgenodigd om een presentatie te verzorgen op het BioEconomy Congress ‘Eco-innovaties met biomassa’ in Papenburg (Duitsland), dat plaatsvond van 27 tot 29 juni 2017. Het gebruik van reststromen uit de landbouw, bosbouw en voedingsmiddelen sector is het centrale thema van het congres. Het congres wordt georganiseerd door het 3N Kompetenzzentrum Niedersachsen Netzwerk Wachsende Rohstoffe e.V. VCM gaf een toelichting in de sessie ‘Manure & Digestate – usage of by-products & residues’ over de Vlaamse mestverwerking voor meer dan 250 deelnemers.

2.3.4 Bezoek Chinese delegatie

In juli 2017 bracht een Chinese delegatie onder leiding van Professor Shan Shengdao een bezoek aan Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstellingen in het kader van de opstart van een onderzoeksplatform tussen ZUST (Zhejiang) en UGent Campus Kortrijk, met focus op biomassa in een duurzame economie. Het VCM organiseerde een bedrijfsbezoek aan de mestverwerkingsinstallatie Samagro in West-Vlaanderen, waar verschillende mestsoorten (dikke fractie, pluimveemest,...) gecomposteerd worden en pellets vervaardigd worden voor een wereldwijde export.

2.3.5 Toelichting op “Wasserschutz Tagung”, Duitsland

Op 16 juni werd VCM uitgenodigd om een toelichting te geven op de “Wasserschutz Tagung” in Duitsland (regio Oldenburg). VCM gaf uitleg over de Vlaamse situatie mestverwerking. Op deze studiedag werd ook vanuit Nederland en Denemarken een toelichting over de regionale situatie mestbeheer voorzien. VCM kon op deze studiedag nuttige contacten leggen.

2.3.6 Toelichting op European Nutrient Event, Basel

Op 19 oktober nam VCM deel aan het “European Nutrient Event” in Basel. VCM werd uitgenodigd om tijdens een van de parallele sessies een toelichting over de Vlaamse mestverwerking (focus op fosfor) te geven en de besluiten uit deze sessie op het eind van de dag samen te vatten. Thema’s waren mestverwerking en waterzuivering, vooral m.b.t. fosforrecuperatie. VCM heeft hier opnieuw nuttige contacten kunnen leggen.

2.3.7 Deelname World Circular Economy Forum

In het licht van de transitienota ging VCM, samen met 1 500 internationale deelnemers, inspiratie opdoen over circulaire economie op het 1ste World Circular Economy Forum op 5, 6 en 7 juni in Helsinki. Een groep van 30 Vlaamse deelnemers, gelinkt aan de Cleantech Community van Greenville, bezocht niet alleen de 17 plenaire en parallele sessies van het World Circular Economy Forum, maar ook de Belgische ambassade in Helsinki, het VTT Technical Research Center of Finland, het VIKKI Environment House en de NESTE raffinaderij.

2.3.8 Deelname ‘Boer on Tour’

Op 21 juni organiseerde het Nederlandse adviesbedrijf DLV Advies een studiedag over mestverwerking bij Groot Zevert Mestverwerking in Beltrum. Arjan Prinsen (Groot Zevert mestverwerking) deelde zijn praktische ervaringen met mestverwerking en ook de installatie zelf werd bezocht. Daarnaast werden verschillende technieken gedemonstreerd, zoals de Z-filter van Ormira B.V., mestscheiders van drijfmesttechniek.nl en de stikstofrecuperatietechniek van Ciruclar Values. Ten slotte werd ook een bezoek gebracht aan de mestverwerkingsinstallatie in opbouw bij Bennie Ottink (biologie, gecombineerd met omgekeerde osmose op de dunne fractie tot loosbaar water en droging met een houtkachel van de dikke fractie).

2.4 Overleg en samenwerking met leden

2.4.1 Opmaak businessplan 2018-2022

Na 22-jaar VCM-werking wordt opnieuw duidelijk dat er binnen de huidige context van mestverwerking heel wat nieuwe uitdagingen zijn waar VCM en haar leden voor staan. De vraag tot verduurzaming van de mestverwerking en de transitie naar een circulaire economie zijn belangrijke nieuwe trends.

VCM is overtuigd dat er moet worden tegemoetgekomen aan de veranderende maatschappelijke context en dat het aldus aangewezen is om missie, visie en strategie van VCM bij te sturen, inspeland op de belangrijke toekomstige uitdagingen en trends die op de oorspronkelijke doelstellingen van VCM afkomen.

Om de werking van VCM optimaal af te stemmen op de noden van vandaag én de volgende jaren, werd samen met de leden nagedacht en gewerkt aan een onderbouwd en toekomstgericht businessplan voor de periode 2018-2022.

Het huidige businessplan 2014-2018 loopt immers in 2018 af. Om deze oefening professioneel aan te pakken, werd in 2017 externe begeleiding gezocht. De opdracht (begeleiding van 2 workshops met de leden) werd toegekend aan het bedrijf Tri.Zone. In het najaar 2017 werd als eerste actie een mailing rondgestuurd naar alle VCM-leden en andere relevante organisaties met de vraag welke uitdagingen op VCM afkomen of op welke uitdagingen VCM impact kan hebben. Deze reacties vormen de basis voor de opmaak van het nieuwe businessplan dat in 2018 wordt uitgewerkt.

2.4.2 Overleg vzw Mestverwerkers

Sinds 2015 bezorgt VCM de kwartaalcijfers mestverwerking (incl. export en import), die zij ontvangt van Mestbank, aan de vzw mestverwerkers. Dit laat de mestverwerkers toe om een betere inschatting te maken van wat verwerkt is en wat nog verwerkt moet worden.

2.4.3 Samenwerking 2017-2018 Vlaco-VCM

Naar aanleiding van de samenwerkingsovereenkomst tussen Vlaco en VCM ging een overleg door op 14 september. Zoals elk jaar werd de bijlage aangepast, dit naargelang de afgelopen/nieuwe projecten en andere lopende zaken. Daarnaast werden ook enkele aanpassingen aan de overeenkomst zelf doorgevoerd.

3 BELEIDSONDERSTEUNEND WERK

3.1 Opvolging nieuwe EU Fertiliser Regulation

VCM heeft in 2017 de voorbereiding van de nieuwe EU meststoffenwetgeving intensief opgevolgd en ten gepaste tijde opmerkingen aan de relevante beleidsmakers overgemaakt.

Volgende acties werden in 2017 uitgevoerd:

- VCM heeft een nota opgesteld met al haar opmerkingen op het voorstel van het Europees Parlement. Deze opmerkingen werden afgetoetst met Vlaco, VLM en OVAM. Dit document werd in januari mondeling toegelicht aan de medewerker van Vlaams parlementair Tom Vandenkendelaere (Maarten Claeys). In februari werden deze toegelicht aan een Nederlands parlementair (IMCO) en Tjerk Terpstra (assistent Jan Huitema, Nederlands parlementair AGRI).
- Deze nota werd ook bezorgd aan Alfred Generet (FOD Volksgezondheid, vertegenwoordiger België als expert in EU-werkgroepen).
- Op 25/01 nam VCM deel aan de MEP-meeting “Nutrient recycling and the Fertilisers Regulation” die gemodereerd werd door Jan Huitema. De Europese Commissie was hier ook op aanwezig. VCM heeft een presentatie gegeven met een overzicht van de opmerkingen op de nieuwe meststoffenwetgeving (relevante punten voor Vlaamse mestverwerking).
- Op 25/01 heeft VCM aansluitend een overleg gehad met de medewerkers Jan Huitema over voorstel tot aanpassing Nitraatrichtlijn.
- VCM heeft overleg gehad met Luc Van Oirbeek van Boerenbond die het Europees beleid vanuit Boerenbond opvolgt. Ook aan hem werd de nota overgemaakt en mondeling besproken.
- In juli had VCM, i.k.v. het WINGS project, een overleg met FOD Volksgezondheid – Roland Moreau (*DG5 – Leefmilieu*) waar WINGS alsook de verschillende wetgevende knelpunten werden toegevoegd.
- Binnen het EU-project Systemic werd samen met het projectconsortium een beleidsnota opgesteld die werd verstuurd naar de MEP’s IMCO, vertegenwoordigers van alle EU-lidstaten en stakeholders van de Fertiliser Working Group, dit in kader van de parlementaire stemming van de EU Fertiliser Regulation.
- Op 5/09 werd door ESPP een stakeholders meeting georganiseerd over de nieuwe meststoffenwetgeving en het STRUBIAS proces. VCM heeft hieraan deelgenomen en een van de workshops (“other products to be integrated in FR”) gemodereerd.
- VCM heeft een nota onderschreven die het ESSP heeft geïnitieerd met technische aspecten van de meststoffenwetgeving, genaamd “Joint statement Fertiliser Regulation”. Hierin werden finale opmerkingen op de nieuwe EU meststoffenwetgeving geformuleerd als input voor de triloog die begin 2018 van start ging.
- In september heeft VCM een overleg gehad met Herman Claeys, permanent vertegenwoordiging België voor EU. De verschillende opmerkingen op het voorstel van de nieuwe meststoffenwetgeving werden toegelicht.
- Op 25 september heeft VCM een overleg gehad met Wim Debeuckelaere, EU commissie DG ENVI, waar de werking van VCM werd toegelicht en de Vlaamse mestverwerking, in kader van geopende discussie rond definitie ‘dierlijke mest’ in de EU Nitraatrichtlijn.

3.2 Deelname EU Nitrates Expert Group

Op 4/12 nam VCM deel als expert voor Vlaanderen aan de EU Nitrates Expert Group. Dit is binnen een technische werkgroep in de schoot van het nitraatcomité. VCM stelde de Vlaamse situatie mestverwerking voor. Onderwerp van de meeting was de voorstelling van de JRC-studie waarin gedurende 2 jaar criteria voor het veilig gebruik van verwerkte mest in kwetsbare gebieden worden opgesteld, zogenaamde 'end-of-manure' criteria.

Deze studie start op 15/01/2018. VCM zal voor deze studie, in nauwe samenwerking met VLM, de gevraagde input aanleveren.

3.3 Sensibilisering

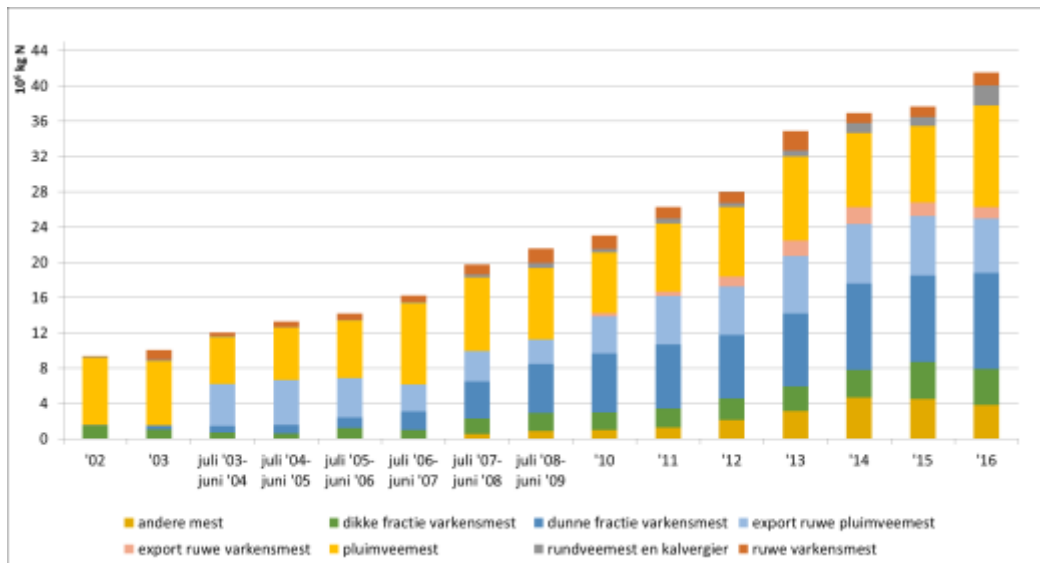
In 2017 werd opnieuw een sensibiliseringscampagne opgestart om landbouwers aan te sporen hun aanvoer van mest naar verwerkingsinstallaties voldoende te spreiden doorheen het jaar.

In het najaar 2017 werd i.s.m. VLM-Mestbank een persartikel gelanceerd. Deze oproep wordt mee onderschreven door Boerenbond en ABS. Het persartikel werd opgenomen door verschillende vakbladen. Sinds deze sensibiliseringsactie is er een positieve evolutie te zien.

3.4 VCM-enquête: Stand van zaken mestverwerking in Vlaanderen in 2017

Uit de resultaten van de recente bevraging over het jaar 2017 kwam naar voren dat er bijna 41,5 miljoen kg stikstof uit dierlijke mest (incl. export) werd verwerkt. In 2014 was dit nog 36,9 miljoen kg stikstof en in 2015 was dit 37,7 miljoen kg stikstof. De jaarlijkse hoeveelheid verwerkte stikstof blijft dus stijgen, maar de stijging (+10 %) is merkbaar groter in 2016. Dit kan verklaard worden omdat de bemestingsnormen van het vijfde MestActiePlan pas in werking traden na de voorjaarsbemesting van 2015.

Het grootste gedeelte (bijna 86 %) van de stikstofverwerking werd in 2016 gerealiseerd door de verwerking en export van varkensmest (in totaal 17,8 miljoen kg N of 42,8 %) samen met de verwerking en export van pluimveemest (in totaal 17,7 miljoen kg N of 42,7 %).

Sterke stijging biothermische droging

De hoeveelheid stikstof verwerkt via biologische behandeling van de dunne fractie van varkensmest, rundveemest of digestaat is gedaald ten opzichte van 2015 (-3 %), terwijl de stikstofbehandeling via biothermische droging (al dan niet gecombineerd met drogen en korrelen) van pluimveemest en de dikke fractie van varkensmest en rundmest sterk gestegen is (+8 %). Dit is voornamelijk het gevolg van de gestegen verwerking (+15 %) van pluimveemest (hoge stikstofinhoud), tengevolge van het gegroeide Vlaamse pluimveebestand, en de zeer sterke stijging, met niet minder dan een factor 7, van de behandeling van de dikke fractie van rundmest. Dit laatste is gekoppeld aan de sterke stijging van de decentrale scheiding van rundveemest, zowel in Vlaanderen als in Nederland, want de import van de dikke fractie van rundmest uit Nederland is ook sterk gestegen. Door de toename van melkvee na het wegvallen van de melkquota en de strengere bemestingslimieten, in Vlaanderen meer bepaald van het vijfde MestActiePlan (MAP5), krijgen veel rundveebedrijven het moeilijk mest af te zetten op landbouwgronden. Veel rundmest wordt bijgevolg gescheiden, waarbij de rundveehouders de dunne fractie gebruiken voor de bemesting van de voedergewassen terwijl de dikke fractie naar een mestverwerkingsinstallatie (biothermische droging) gaat. Op die manier kan meer rundveemest op het land worden gebracht, zonder tegen de P-limiet aan te botsen.

De vrije capaciteit daalt

De gebouwde capaciteit is met 6 % toegenomen in 2016, ten gevolge van twee nieuwe installaties (biologie) en vijf installaties die niet meegerekend werden als operationele mestverwerkingsinstallaties in 2015. Toch is een daling (-1.9 %) van de vrije capaciteit waar te nemen. In 2016 was er 23.5 % vrije capaciteit voor mestverwerking in Vlaanderen, terwijl in 2015 nog 25.4 % vrij en dus onbenut was. Net als in 2015 bevond deze vrije capaciteit zich voornamelijk in West-Vlaanderen en is vooral te wijten aan de vrije capaciteit bij installaties voor de biologische behandeling van de dunne fractie. Hoewel de vrije capaciteit vaak te wijten is aan technische storingen of

administratieve redenen (milieuvergunning), zijn er toch 20 uitbaters van de 121 installaties in Vlaanderen die aangeven dat de vrije capaciteit van hun installatie een gevolg is van een onvoldoende aanbod van mest.

Evolutie export ruwe mest

De export van ruwe varkensmest naar Nederland is met 16 % afgenomen ten opzichte van 2015 (-241 878 kg N). In 2015 werd reeds een daling van 20 % waargenomen ten opzichte van 2014, terwijl in 2014 nog een stijging van 6 % was waargenomen ten opzichte van 2013. Merk op dat de daling in 2015 overeenkwam met slechts 5 807 ton ruwe varkensmest en dus vooral kwam door de daling van de stikstofinhoud van geëxporteerde varkensmest naar Nederland. De daling in 2016 daarentegen komt overeen met 28 708 ton. De export van ruwe pluimveemest is met 7 % gedaald ten opzichte van 2015 (-502 916 kg N), wat overeenkomt met een daling van 9 661 ton.

Evolutie export verwerkte mestproducten

Frankrijk blijft nog steeds het belangrijkste land voor export van Vlaamse mestproducten (hoofdzakelijk biothermisch gedroogde en bekalkte mest). De export naar Frankrijk is gestegen van 49% (2015) naar 58 % (2016). De export richting Duitsland is eveneens iets gestegen (van 1% naar 4%); de export naar Nederland is dan weer een beetje gedaald (van 42 % naar 29 %). De export naar andere landen (binnen of buiten Europa) blijft stabiel (ongeveer 8 %). VCM zal in de toekomst verder inzetten op de verkenning van nieuwe afzetmarkten voor Vlaamse mestproducten. Daarom nam VCM reeds deel aan een Nederlandse handelsmissie naar West-Polen in 2016 en naar Oost-Duitsland in 2017.

Door een aanpassing in de aangeleverde data werden de enquêteresultaten iets later dan gewoonlijk gepubliceerd. Tijdens de opening van de nieuwe biologische mestverwerkingsinstallatie D'haeye Cleaning in Avelgem op vrijdag 15 september werden de resultaten voorgesteld aan de pers en alle andere aanwezigen.

Uit VCM-enquête: vorig jaar weer 10 % meer stikstof uit mest verwerkt Meer (melkvee)mest naar mestverwerking

De melkvee in de melkvee-sector heeft altijd nauwe samenhangen met de melkvee in de omgeving. De effecten van het 5 voor de Vlaamse mestverwerking worden ook nu zichtbaar. Naast melkvee-afzetters zijn nu distributie van melkvee naar mestverwerking te (minder) vinden.

De melkvee in de melkvee-sector heeft altijd nauwe samenhangen met de melkvee in de omgeving. De effecten van het 5 voor de Vlaamse mestverwerking worden ook nu zichtbaar. Naast melkvee-afzetters zijn nu distributie van melkvee naar mestverwerking te (minder) vinden.

De melkvee in de melkvee-sector heeft altijd nauwe samenhangen met de melkvee in de omgeving.

Opvolgen op afstand
Na de afsluiting van de laatste Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête afgesloten. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

Biologie is waarheidsvinder
De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

DanBred
INTERNATIONAL
De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

Het grotere plaatje
De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête. De Vlaamse VCM-enquête is de laatste Vlaamse VCM-enquête.

Vermelding VCM-enquête in de vakpers

4 KENNISCENTRUM

4.1 Update brochure 'Code goede praktijken mestverwerking' – effluent

VLM Mestbank Dienst Handhaving merkt op basis van hun eigen staalnames afwijkingen op met de effluentsamenstelling zoals weergegeven op Mestafzetdocumenten en/of attesten. Op vraag van de Dienst Handhaving is VCM een onderzoek gestart om de variabiliteit en afwijkingen met staalnames van deze dienst te verklaren. Dit onderzoek moet tot een Code Goede Praktijk leiden. VCM zal hierbij tips formuleren welke factoren invloed kunnen hebben op de samenstelling van effluent. Deze informatie wordt toegevoegd aan de reeds bestaande VCM-brochure 'code goede praktijken mestverwerking'.

4.2 Projectwerking

4.2.1 VLM-bestek

VCM neemt als partner deel aan het onderzoek rond 'agronomische waarde van bewerkte dierlijke mest'. VCM was verantwoordelijk voor de uitvoering van Luik 1 - Inventarisatie. Hierin werden bestaande en nieuwe technologieën en de bijhorende eindproducten geïdentificeerd, die kunnen leiden tot een maximale aanvoer aan effectieve organische koolstof uit dierlijke mest in Vlaanderen, gekoppeld met een efficiënte aanwending van de aanwezige N en P, zonder of met zo min mogelijk ongewenste verliezen naar het milieu. Op basis van deze literatuurstudie gaf VCM verder input aan de verschillende technische fiches van de mestproducten.

VCM nam op 19 mei en 6 september deel aan de stuurgroep.

4.2.2 WINGS-project in samenwerking met Danone

Het WINGS-project is in 2016 van start gegaan. VCM is als non-profit organisatie de coördinerende partner van dit project. Doelstelling van het project is om voor de melkleveranciers van Danone (100-tal melkveehouders, voornamelijk in Noord-Limburg en de Kempen) een oplossing te bieden voor het mestoverschot en de ammoniakemissies van het bedrijf.

Na de selectie van een constructiebedrijf dat zijn installatie als pilootproject op een melkveebedrijf zal installeren, en de selectie van een melkveebedrijf werd in 2017 gestart met de aanvraag van een milieuvergunning voor het betreffende melkveebedrijf. Deze werd toegekend in augustus 2017. Omwille van enkele technische knelpunten werden opnieuw alle alternatieven in de markt onderzocht.

Het tweede luik van het project heeft als doel een collectieve oplossing te zoeken voor de melkveebedrijven met een kleiner mestoverschot. Op voorstel van de pilootgroep melkveehouders werd onderzocht of een mobiele mestverwerkingsinstallatie met stikstofrecuperatie technisch en economisch haalbaar is.

Reductie van ammoniakemissie is de doelstelling van het derde luik. Hiervoor werd in 2017 contact opgenomen met Innovatiesteunpunt.

Samen met hen werd een aanbod voor de Danone-melkveehouders uitgewerkt om gratis CO₂- en energiescans aan te bieden die in 2017 en 2018 worden uitgevoerd. Samen met Innovatiesteunpunt zullen er in 2018 4 studiedagen georganiseerd worden om de effectieve implementatie van de adviezen te bevorderen. Daarnaast werd beslist om de Nederlandse kringloopwijzertool onder begeleiding van PPP-Agro (NI) uit te testen bij de pilootgroep melkveehouders. In 2017 vond de kick-off vergadering plaats, zodat de dataverzameling kan starten op 1 januari 2018. Na 1 jaar van dataverzameling ontvang elke melkveehouder een individueel verbeterplan om de N, P en C kringlopen op zijn bedrijf beter te kunnen sluiten.

4.2.3 Pilootproject “pro rato” dunne fractie digestaat

In 2017 werd samen met de UGent, Inagro en Vlaco een 2-jarig actieplan opgesteld voor de verderzetting van het “pro rato” onderzoek. In 2017 zou onderzoek gevoerd worden naar de stabiliteit en samenstelling van dunne fractie digestaat. Daarnaast zou nagegaan worden wat de mogelijke impact kan zijn van dergelijk systeem om de concurrentie met gebruik van dierlijke mest.

Het onderzoek rond stabiliteit werd ‘on hold’ gezet.

Biogas-E heeft in samenwerking met UGent een data-analyse gedaan naar de mogelijke concurrentie van gebruik digestaat voor dierlijke mest in Vlaanderen. In 2018 worden deze resultaten in een samenvattend rapport gepubliceerd.

4.2.4 H2020-project Systemic

In ‘Systemic’ (Systemic large scale eco-innovation to advance circular economy and mineral recovery from organic waste in Europe) worden verschillende innovatieve technieken voor nutriëntenrecuperatie uit digestaat gedemonstreerd op 5 verschillende grootschalige vergistingsinstallaties. De bedoeling is om alle kennis die hierbij verworven wordt, te transfereren naar 10 verschillende ‘outreach locations’, en daarna naar elke bestaande of toekomstige uitbater van een vergistingsinstallatie in Europa die wenst te investeren in dergelijke technieken voor digestaatverwerking.

De projectcoördinator is Wageningen Universiteit – Alterra, waarbij samengewerkt wordt met verschillende Europese partners, waaronder VCM. VCM is trekker van WP3 – ‘transfer of knowledge to the EU outreach plants’.

Op 13 en 14 juni ging de kick-off meeting door bij Wageningen Universiteit, Nederland.

In het najaar 2017 werden alle deelnemende demo-installaties bezocht.

Meer info zie: <https://systemicproject.eu/>

In juli werd een position paper opgesteld met het projectconsortium. Dit naar aanleiding van de parlementaire stemming van IMCO over de Meststoffenwetgeving in juli. Daarnaast werd ook het knelpunt m.b.t. definitie dierlijke mest in de Nitraatrichtlijn opgenomen. Zie ook punt 3.1.

Groepsfoto van de partners van Systemic

4.2.5 Project EUMANPRO, Duitsland

In Duitsland werd een publieke tender gepubliceerd voor een beschrijving en analyse van mestverwerkingstechnieken. Een van de onderdelen hierin is de technische evaluatie van bestaande mestverwerkingstechnieken in Europa. Hiervoor werden partners uit Italië, Nederland, Frankrijk, Denemarken, Tsjechië en (Vlaanderen) gevraagd om deze opdracht voor hun regio uit te voeren. VCM kreeg de opdracht om de Vlaamse situatie rond mestverwerking (beleid, technieken, markt, praktische ervaring, etc.) te documenteren. Op 21 juni 2017 nam VCM deel aan de kick-off vergadering in Berlijn. De literatuurstudie werd uitgevoerd in de loop van 2017.

4.2.6 LEADER project ‘Op weg naar een efficiëntere bemesting’

De doelstelling is om een efficiëntere bemesting met organische meststoffen in de regio Haspengouw te stimuleren. Landbouwers zullen ondersteund worden om bemesting met organische meststoffen toe te passen, binnen de mogelijkheden van MAP 5. Dit zal gebeuren door informeren en sensibiliseren van de Haspengouwse landbouwers, implementatie van de rekentool “BDBrekenmee” en demonstratie van de bemestingswaarde van organische meststoffen. Het consortium bestaat uit Bodemkundige Dienst, PIBO Campus, Thomas More Kempen, Boerenbond en VCM. VCM heeft input gegeven voor de praktijkgids voor akkerbouwers omtrent waarde mestproducten, technieken en wetgeving.

4.2.7 Ingediende projecten met VCM als partner

VCM heeft een bijdrage geleverd bij het opstellen van verschillende projectvoorstellen die in 2017 werden ingediend (en/of goedgekeurd), waarin VCM is opgenomen als (sub)partner/onderaannemer.

4.2.7.1 Projectaanvraag “Dikke fractie als boost voor organische stof” goedgekeurd

In 2017 werd een aanvraag gedaan binnen het LEADER Haspengouw programma in de provincie Limburg. Deze aanvraag werd in december goedgekeurd. Doel is om Haspengouwse akkerbouwers de voordelen van bemesten met dikke fractie te leren kennen met het oog op het verhogen van het organische stofgehalte in de bodem. Het project start op 1 januari 2018 en loopt 2 jaar. VCM is coördinator van het project en werkt samen met Bodemkundige Dienst, Pibo Campus, PVL, Boerenbond en Danone.

4.2.7.2 FACCE-surplus project ‘Agrorefinery’ afgekeurd

Op 17 juli werd een full proposal voor het FACCE-surplus project ‘Agrorefinery’ ingediend. VCM werd hierin opgenomen als onderaannemer van VITO. Doelstelling was de ontwikkeling en evaluatie van technologie om hoogwaardige producten (suikerfractie voor veevoeders; ligninefractie in polymeertoepassingen) te produceren uit reststromen van de landbouw (mest, tomatenloof, (kuil)gras en energiegewassen). VCM zou input geven over de technische/economische haalbaarheid van deze mestvalorisatie en het wetgevend kader, testmateriaal aanbieden en de resultaten mee verspreiden naar Vlaamse stakeholders. De aanvraag werd helaas afgekeurd.

4.2.7.3 Operationele groep ‘meten is weten’ afgekeurd

Op 15 mei werd een subsidieaanvraag gedaan voor opstart van een operationele groep ‘meten is weten’. Het doel en de voorziene resultaten waren de volgende: *“Bij de toediening van dierlijke mest gelden strikte bemestingsnormen. Dit beperkt de afzetmogelijkheden en verhoogt de afzetkosten van dierlijke mest voor de veeteler. Correcte informatie over de samenstelling van mest, voor toepassing binnen de beperkte afzetruimte, is daarom van cruciaal belang, maar is niet altijd eenvoudig door de inherent variabele samenstelling van dierlijke mest. Het NIR-systeem, waarbij de mestsamenstelling online in de tank gemeten wordt, lijkt een veelbelovende techniek te zijn om hier antwoord op te bieden. In deze OG zal worden nagegaan of het NIR systeem voor Vlaanderen praktisch haalbaar is. Dit gebeurt in eerste instantie door het opstellen van een databank met gegevens van metingen op Vlaamse varkens/rundermest. Het opstellen van dergelijke databank voor Vlaanderen is dan ook een eerste vereiste om de techniek te kunnen introduceren. Wanneer uit de dataverwerking blijkt dat de techniek haalbaar kan zijn voor Vlaanderen, stelt deze operationele groep zich tot doel om een open kennis platform op te stellen voor het beheer van dergelijke databank zodat ze aangeboden kan worden aan alle gebruikers van de NIR apparatuur.*

Dit onderzoek kan de basis vormen voor verdere ontwikkeling van kalibratielijnen voor Vlaamse mest, wat zou kunnen leiden tot een officiële erkenning als analysemethode. Daarnaast worden ook de andere voordelen, die dit NIR-systeem voor de Vlaamse landbouw zou kunnen bieden, geïdentificeerd en opgevolgd. Dit alles is noodzakelijk om de nodige informatie aan te bieden aan de sector wil deze het NIR systeem toepassen. De mogelijkheid om mest aan te bieden met een gekende en correcte samenstelling komt de veeteler en/of mestverwerker rechtstreeks/onrechtstreeks ten goede

(verhoogde acceptatiegraad mest, correcte mestbalans op bedrijfsniveau, aanbieden van mest op maat, verbeterde waterkwaliteit, etc.)."

VCM nam de coördinatie van deze aanvraag op zich, en zocht samenwerking met VITO en Loonbedrijf Van Laethem.

Echter werd deze aanvraag afgekeurd.

5 KENNISOVERDRACHT

5.1 Eerstelijnsadvies

Het verlenen van onafhankelijk eerstelijnsadvies blijft een prioritaire taak van het VCM.

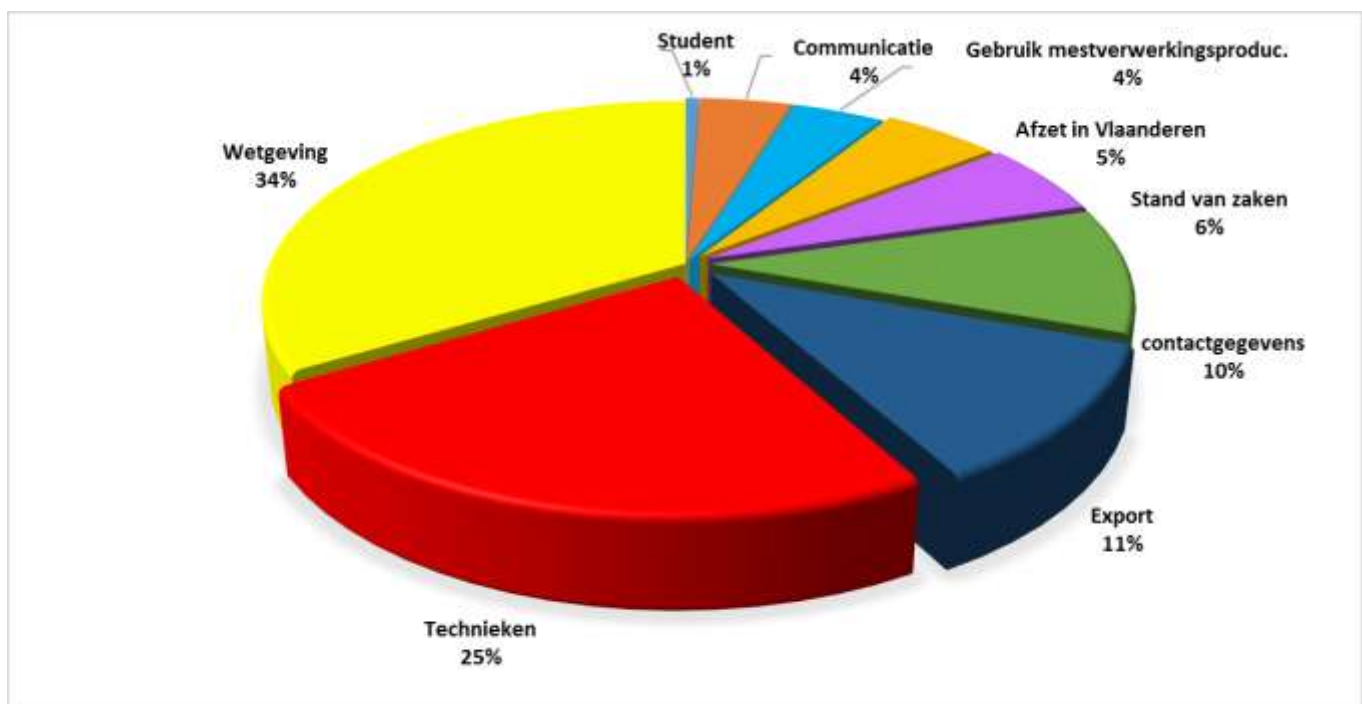
Iedereen kan terecht bij het VCM voor informatie, advies en/of begeleiding inzake mestverwerking: mestverwerkers, beleidsmakers, burgers, landbouwers, administraties, studenten, constructeurs, consultants, mengvoederfabrikanten, lokale, provinciale en Vlaamse bestuurders, onderzoekers, enzovoort.

- ✿ In 2017 werden er 167 eerstelijnsadviezen per mail en per telefoon behandeld, met een gemiddelde van 14 adviezen per maand. Van deze oproepen waren er 14 afkomstig van VCM-leden.
- ✿ Naast het behandelen van eerstelijnsadviezen per telefoon of per mail, had het VCM dit jaar een aantal besprekingen met betrokkenen op zoek naar informatie over mestverwerking.

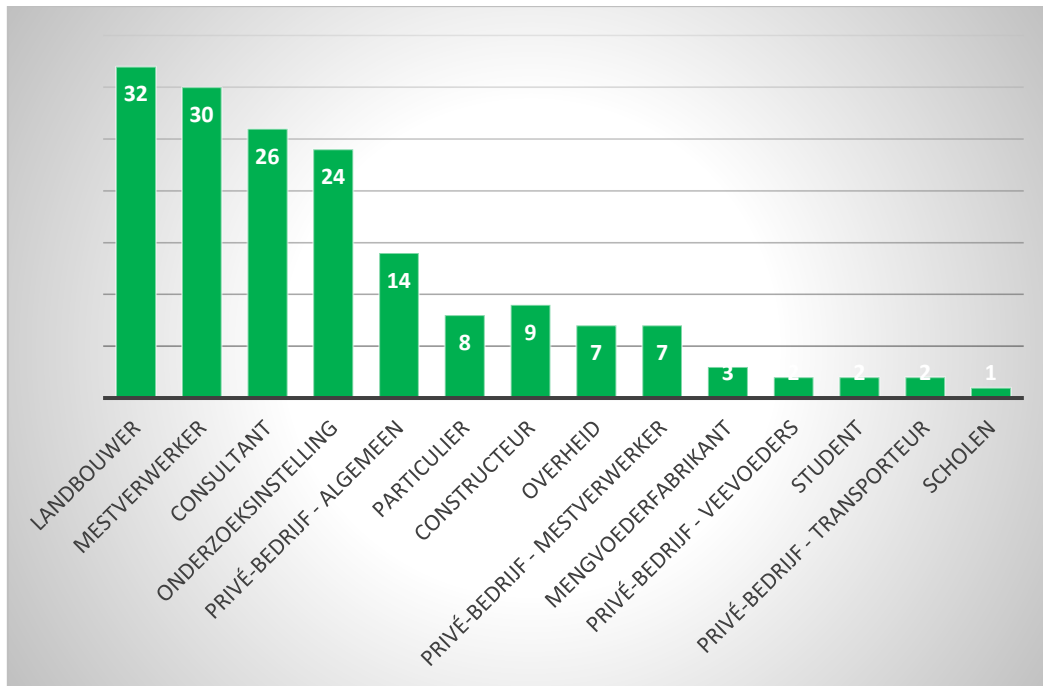
Dit betrof voornamelijk potentiële initiatiefnemers van mestverwerking, studenten of constructeurs die de haalbaarheid van een nieuwe mestverwerkingstechniek wilden aftoetsen, maar ook overheden en andere betrokkenen met specifieke vragen rond mestverwerking.

Het aantal behandelde eerstelijnsadviezen is in 2017 gedaald ten opzichte van 2016. In 2016 waren er dat 217.

In 2017 was er vooral vraag naar informatie met betrekking tot wetgeving (34%), technieken (25%) export (11%), contactgegevens (10%) en stand van zaken (6%)

Indeling volgens thema van de vragen

Indeling van welke doelgroepen VCM contacteren

5.2 Toelichtingen

Voor diverse onderwijs- en onderzoeksinstituten en bedrijven werden toelichtingen verzorgd, dit soms gekoppeld aan een bedrijfsbezoek zoals de toelichting aan Texaanse studenten (zie punt 0).

5.2.1 VCM op Schoon Boeren Campagne

In het kader van de campagne Schoon Boeren organiseerde Inagro in samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen en de gemeenten Ieper, Poperinge en Heuvelland enkele activiteiten op of rond de deelnemende hoeses van de Schone Boeren. Op zondag 9 juli ging de 'Beestige Kidsrun' door bij Hof ter Bussche. VCM slaagde er niet in om als eerste te eindigen op het hindernisparcours rond de varkensstallen, maar verzorgde wel een rondleiding op het mestverwerkingsbedrijf en was aanwezig met een infostand rond mestverwerking in Vlaanderen.

5.3 VCM-website

Overzicht van de website in 2017

- 34.886 unieke bezoekers
- 92.158 bezoeken
- 287.103 bezochte pagina's
- Top-10 van de bezochte pagina's:
 1. Home pagina
 2. Nieuws/nieuwsarchief

3. Lijst verwerkers voor derden
 4. Mestdecreet
 5. Contact
 6. Publicaties
 7. Organisatie
 8. Technieken
 9. Agenda
 10. Wetgeving
- Verbinding naar site vanaf
 - direct adres / bookmarks: 79%
 - links vanuit internet zoekmachines: 9.9 % (zoekwoorden vooral VCM, Vlarema, Mestverwerking, verordening 1069/2009, digestaat en effluent)
 - vanuit externe pagina's: 10.2 % (vooral via VLM, VILT, Paardenpunt Vlaanderen en Facebook)

De VCM-website lukt nog ieder jaar meer bezoekers!

In 2017 werd beslist om de huidige website te vernieuwen naar een meer gebruiksvriendelijke website. Hiervoor werd een bestek uitgestuurd naar 10 bedrijven. Er werden 4 offertes ontvangen. De opdracht werd gegund aan het bedrijf Digicreate. De nieuwe website wordt in 2018 gelanceerd.

Zo zal onze nieuwe website er uit zien

5.4 VCM-elektronische nieuwsbrieven

De elektronische nieuwsbrieven van het VCM kennen een groot succes. Op dit ogenblik zijn 1136 personen aangemeld om de elektronische nieuwsbrief te ontvangen.

Via deze elektronische weg verspreidt het VCM de nieuwste informatie over wijzigingen van wetgeving, stand van zaken van mestverwerking, studiedagen, etc.

In 2017 heeft het VCM 19 elektronische nieuwsbrieven verstuurd (Tabel 1).

Tabel 1: De door het VCM verstuurde elektronische nieuwsbrieven (januari - december 2017)

Nummer elektronische nieuwsbrief	Maand / Jaar	Onderwerp
203	24 januari 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✳ SAVE THE DATE – Congres ManuREsource op 27-28-(29) november 2017? ✳ Veel interesse voor studiedag ‘Valorisatie dikke fractie mest: hoe?’ ✳ Bijkomende vestiging VCM regio Oost ✳ Informatiefilmpje - Rijenrees voor spuiwatertoediening in prei
204	20 februari 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✳ Duits totaalconcept voor mestvalorisatie wint Ivan Tolpe Prijs 2017 ✳ Reportage winnaar Ivan Tolpe-prijs op Farmcafe ✳ Voorschriften voor uitvoer verwerkte mest

		<ul style="list-style-type: none"> ✿ Nieuw bemestingsseizoen van start – informeer u goed!
205	14 maart 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Wordt u onze nieuwe collega? ✿ Aanpassing burenenregeling effluent ✿ Aanpassing vaststelling gemeentelijke productiedruk
206	2 mei 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Inspiratiesessie mestverwerking ✿ VCM op dag van de landbouw
207	1 juni 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Registreer u nu voor het Manuresource congres en geniet van de vroegboekkorting! ✿ Grote opkomst voor inspiratiesessie mestverwerking in Kinrooi ✿ Studiedag: Biofabriek van de toekomst
208	27 juni 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Voorstelling Marieke Verbeke ✿ VCM start met nieuw Europees project 'SYSTEMIC' ✿ Wijziging exportvoorwaarden verwerkte dierlijke eiwitten ✿ Deelname handelsmissie Oost-Duitsland ✿ VCM nam deel aan het 'World Circular Economy Forum'
209	29 augustus 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ VCM nam deel aan het 'World Circular Economy Forum' ✿ Oproep aan vergistingsinstallaties op zoek naar innovatieve bedrijfsopportuniteiten voor nutriëntenrecuperatie ✿ Afzet Oost-Duitsland ✿ Demonstratie mestscheiden met toelichting wetgevend kader door VCM
210	21 september 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Sterke stijging verwerking pluimvee- en rundermest ✿ VCM doet oproep voor regelmatige spreiding van mestaanvoer naar mestverwerkingsinstallaties ✿ Bent u als KMO op zoek naar financiering voor uw project?
211	12 december 2017	<ul style="list-style-type: none"> ✿ Het ManuREsource congres roept op tot meer samenwerking voor het behalen van de doelstellingen van de circulaire economie ✿ Resultaten EIP-Agri focusgroep 'nutrient recycling' gepubliceerd! ✿ Nutriëntenrecuperatie uit digestaat" op Kanaal Z! ✿ VCM stelt het project SYSTEMIC voor op het Vlaams Vergistingsforum 2017

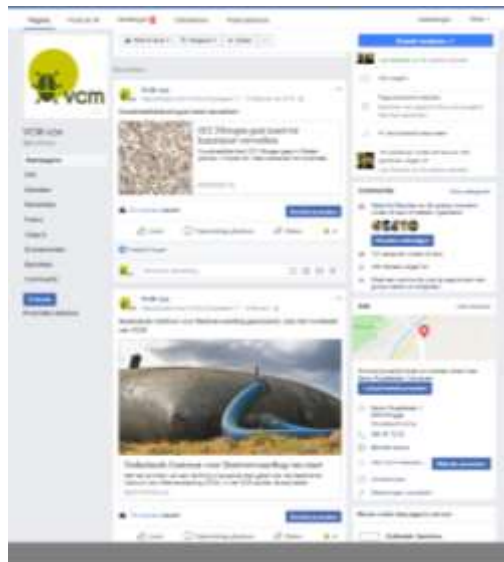
5.4.1 Nieuwsbrief exclusief

In 2017 werd er ook een nieuwsbrief (Nieuwsbrief Exclusief) verstuurd naar aparte groepen zoals de Vlaamse mestverwerkers of de Vlaamse vergisters. Ook de RvB-leden ontvangen deze Nieuwsbrief Exclusief, zodat zij op de hoogte van de informatie die naar de sector wordt verstuurd.

28 augustus 2017	Nieuwsbrief Exclusief (mestverwerkers) ✿ Procedure mestafzet voor geblokkeerde pluimvee-exploitaties in het kader van de fipronil problematiek
------------------	---

5.5 VCM-facebookpagina

Naast de nieuwsbrief communiceert VCM nu ook via haar vernieuwde fanpagina op facebook, en brengt haar volgers als eerste op de hoogte van komende infomomenten/studiedagen, persartikels, relevante informatie rond mestverwerking, enz.

De facebookpagina van VCM

5.6 VCM-studiedagen

5.6.1 Valorisatie dikke fractie mest: hoe?

Op 12 januari organiseerde VCM de studiedag “Valorisatie dikke fractie mest: hoe?”.

Dit ging door tijdens en op de landbouwbeurs Agriflanders te Gent. De praktijkgerichte studiedag was in eerste instantie gericht naar de landbouwer. De middag bestond uit verschillende presentaties en praktijkgetuigenissen van landbouwers. Er waren 150 deelnemers.

Heel wat belangstelling voor de studiedag op Agriflanders

5.6.2 Inspiratiesessie mestverwerking

Agropolis (Kinrooi), VCM en het Innovatiesteunpunt organiseerden op 16 mei een inspiratiesessie mestverwerking. Meer dan 80 deelnemers zakten af naar het melkveebedrijf LV Lissen-Beckers om ideeën op te doen en een mobiele mestscheider (Maverko) in actie te zien. VCM gaf een presentatie over de verschillende mestbewerkings- en -verwerkingstechnieken en de mogelijkheden van mestscheiding.

Bezoek aan melkveebedrijf Lissen-Beckers

5.6.3 Demo-middag: 'Fermentatie dikke fractie rundermest'

Op donderdag 7 september werd een demomiddag in Mesen georganiseerd, in het kader van het Leader Westhoek -project Agriton. VCM heeft een toelichting gegeven rond de wetgeving i.v.m. mestscheiding. VCM heeft dit project van nabij opgevolgd, maar was geen partner. De mestscheider met sproeier voor toevoeging bacteriën, die ontwikkeld werd binnen dit project, werd gedemonstreerd. Ook de voorlopige resultaten van de veldproeven werden toegelicht.

Demonstratie mestscheider

5.6.4 Bezoek installatie P-recuperatie, Duitsland

Op 22 november trok VCM met enkele Vlaamse geïnteresseerden naar Kupferzell (Duitsland) om de demo-installatie (containerschaal) van het de fosforrecuperatietechniek uit het project BioEcoSIM te gaan bekijken. Er werd een toelichting gegeven door Jennifer Bilbao (Fraunhofer IGB), Ulrich Geltz (Geltz Umwelttechnologie GmbH) en de uitbater van het varkensbedrijf met vergister. Het project had ook als doelstelling om een mobiele installatie te ontwikkelen, maar dit idee werd verlaten omwille van de technische beperkingen.

Demo-installatie te Kupferzell

5.6.5 ManuResource2017

Op 27-29 november vond de derde editie van ManuREsource plaats in Eindhoven (Nederland), waar meer dan 230 deelnemers uit maar liefst 28 landen werden verwelkomd. Tijdens deze derde editie kwam het wetgevend kader m.b.t. mest ruimschoots aan bod in de aanwezigheid van leden van de Europese Commissie DG ENVI en DG GROW. De economische haalbaarheid, vermarkting van de producten en publieke draagkracht blijven de belangrijkste knelpunten voor een circulaire mestverwerking. Een nauwere samenwerking, niet alleen met de minerale meststoffenindustrie, maar ook met de agrovoedingsindustrie, werd door de deelnemers naar voor gebracht als essentiële voorwaarde.

ManuREsource is een organisatie van het Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking (VCM vzw), Universiteit Gent, Inagro en POM West-Vlaanderen. Hiervoor werd een samenwerkingscontract opgesteld.

Voor deze eerste editie in Nederland heeft het Nutrient Platform (Nederland) zich als lokale partner aangesloten bij het Vlaamse consortium.

Manuresource 2017

5.6.6 Vlaamse Mestdag

In het najaar 2017 heeft VCM het initiatief genomen voor de organisatie van de “Vlaamse Mestdag”, een studiedag waarbij alle innovaties rond bemesting, mestbe-/verwerking en valorisatie van de eindproducten aan bod komen. VCM heeft hierbij samenwerking gezocht en gevonden met VLM-Mestbank, Departement Landbouw & Visserij, Boerenbond en ABS. Deze studiedag wordt in 2018 georganiseerd. Op 10 november kwamen de organiserende partners voor de eerste keer samen.

5.7 Perscontacten

Meermaals per jaar wordt over mestverwerking en het VCM geschreven in de pers. Deze artikels en interviews voor TV en/of radio handelen over het VCM zelf of over bepaalde specifieke aspecten van mestverwerking waar het VCM haar activiteiten rond concentreert. In bijlage 4 wordt hier een overzicht van gegeven.

De resultaten van de VCM-enquête 2017 werden op 4 juli aan de pers voorgesteld. Meer over deze resultaten vindt u terug in het onderdeel enquête (3.4).

5.8 Dag van de Landbouw

Op 17 september ging de Dag van de Landbouw door. Ook mestverwerking werd in de kijker gezet, dit keer bij KTN Merkem (biologische mestverwerking op varkensbedrijf).

VCM was aanwezig met een infostand, en voorzag doorlopende rondleidingen op het bedrijf om te tonen wat mestverwerking precies inhoudt.

Er was ook een reportage op Plattelands TV waar VCM in beeld kwam. Op <http://www.plattelandstv.be/video/dag-van-de-landbouw-2017-deel-1> kan u de reportage herbekijken.

Thomas Vannecke aan het woord op Plattelands TV

Heel wat geïnteresseerden bij KTN Merkem

5.9 Ivan Tolpe prijs

Als eerbetoon aan weilen Ivan Tolpe, pionier in de mestverwerking, organiseert het VCM elke 2 jaar de 'Ivan Tolpe' Award.

Deze award heeft tot doel innovatieve, veelbelovende technieken te ontwikkelen en te ondersteunen om zo de mestverwerking in Vlaanderen een blijvende voortrekkersrol te geven.

In 2016 werd de 2^e editie van de Ivan Tolpe prijs gelanceerd. Er werden 6 projecten ingediend, waarbij vier genomineerd werden door de jury. De uitreiking van de winnaar vond plaats op 9 februari 2017 in de KBC-toren te Gent. Dit werd gekoppeld aan de VCM-nieuwjaarsreceptie. Er waren 55 personen aanwezig.

De award ging naar het Duitse onderzoeksinstituut Fraunhofer IGB die een totaaloplossing voorstelde voor de recuperatie van stikstof (ammoniumsulfaat) én fosfor (fosfaat-zouten), naast een kaliumvloeistof uit varkensmest. Deze techniek laat toe een fosforarme dikke fractie te genereren die afgezet kan worden op Vlaamse bodem om de koolstofproblematiek van de bodem aan te pakken.

Naar aanleiding van deze uitreiking werd een persartikel uitgestuurd naar alle vakpers en werd een filmpje gepubliceerd door Farmcafe, waar VCM de winnaar Jennifer Bilbao van Fraunhofer IGB interviewt. Zie: <https://www.farmcafe.be/artikel/12021>

Gianni Tolpe overhandigt de Ivan Tolpe prijs aan de winnaar Jennifer Bilbao.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Samenstelling algemene vergadering

De Algemene Vergadering bestaat uit de afgevaardigden van alle leden van het VCM en was als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
	Liesbeth Verheyen	Belgian Feed Association (BFA)
	Frank Decadt	Belgian Feed Association (BFA)
	Bart Naeyaert	Provincie West-Vlaanderen
	Greet Ghekiere	Provincie West-Vlaanderen
	Gunter Pertry	Provincie West-Vlaanderen
	Annie Cool	Provincie West-Vlaanderen
	Jean De Neef	ALV
	Sara De Bolle	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
	Sibylle Verplaetse	Vlaamse Landmaatschappij-afdeling Mestbank
	Didier Huyghens	Provincie Oost-Vlaanderen
	Hans Mommerency	POM – West-Vlaanderen
B-leden	Monique Swinnen	Provincie Vlaams-Brabant
	Bart Verstrynghe	KBC Bank en Verzekeringen nv
	Dieter Vanparys	Bio Armor
	Geert Schoutteten	Shanks Vlaanderen
	Luc Vansteelant	De Mestverwerkers
	Jan Meykens	SBB Accountants en Adviseurs
	Jeroen Debruyne	Trevi
	Johan Van Bosch	Nationale Centrale Landbouwservice
	Jörg Baeten	COGEN Vlaanderen
Stef Mertens	Crelan	

	Kristof Bol	DLV België
	Kurt Hoorne	Creafarm
	Ludwig Caluwé	Provincie Antwerpen
	Inge Moors	Provincie Limburg
	Marnick Devrome	ABS - Algemeen Boerensyndicaat
	Stefaan Lemiegre	BNP Parisbas Fortis
	Karel Sterckx	nv Karel Sterckx
	Tom Bressinck	GEA Westfalia
	Peter Jaeken	Belfertil
	Hilde Vandendriessche	Bodemkundige Dienst van België
	Bart Vandecasteele	ILVO

Bijlage 2: Samenstelling raad van bestuur

De Raad van Bestuur bestond in 2017 als vzw uit 16 leden en werd als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
	Frank Decadt	Belgian Feed Association (BFA)
	Liesbeth Verheyen	Belgian Feed Association (BFA)
	Bart Naeyaert	Provincie West-Vlaanderen
	Sara De Bolle	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
	Sibylle Verplaetse	Vlaamse Landmaatschappij- afdeling Mestbank
	Greet Ghekiere	Provincie West-Vlaanderen
	Gunter Pertry	Provincie West-Vlaanderen
	Annie Cool	Provincie West-Vlaanderen
	Jean De Neef	ALV
	Didier Huyghens	Provincie Oost-Vlaanderen
	Hans Mommerency	POM – West-Vlaanderen
Verkozen namens de B-leden	Bart Verstrynghe	KBC Bank en Verzekeringen nv
	Luc Vansteelant	De Mestverwerkers vzw
	Kristof Bol	DLV
	Wim Wallays (niet verkozen, waarnemend bestuurslid)	SBB

Bijlage 3: Samenstelling dagelijks bestuur

Het Dagelijks Bestuur was in 2017 als volgt samengesteld:

Voorzitter	Dirk Denorme	VLM, afdeling Mestbank
Ondervoorzitter	Eddy Vandycke	Boerenbond
Secretaris	Philippe Tavernier	POM – West-Vlaanderen
Mandataris A-leden	Bart Naeyaert Liesbeth Verheyen	Provincie West-Vlaanderen Belgian Feed Association (BFA)
Adviseur	Thomas Vannecke	VCM vzw
Adviseur	Emilie Snauwaert	VCM vzw
Adviseur	Annelies Gorissen	VCM vzw
Adviseur	Marieke Verbeke	VCM vzw
Administratieve kracht	Isabelle Mouton	VCM vzw

Bijlage 4: Overzicht van de perscontacten van het VCM in 2017

Datum	Titel	Tijdschrift / Krant
Januari	Studiedag Agriflanders	VILT
Februari	Uitreiking Ivan Tolpe prijs	Drietand, Boer & Tuinder, Landbouwleven, VILT, ...
Juni	VCM nam deel aan het 'World Circular Economy Forum'	Agripress
juli	- VCM wil mestverwerking inpassen in circulaire economie - Toekomst mestverwerking: verbannen of passend in een circulaire economie? - VCM Visienota, Voorstelling VCM-nota 'transitie mestverwerking'	- VILT - Landbouwleven - Agripress
September	- VCM op dag van de Landbouw Enquête: - Meer (melkvee)mest naar mestverwerking - Fors meer pluimvee- en rundermest verwerkt in 2016	Agripress Landbouwleven VILT
oktober	- Plan de afzet van uw mest voor mestverwerking tijdig in!	- Landbouwleven, Melkveebedrijf, Varkensbedrijf, Agripress
december	- ManuREsource 2017 focust op circulaire mestverwerking - Het ManuREsource congres roept op tot meer samenwerking voor het behalen van de doelstellingen	- Boer & Tuinder, Agripress, Landbouwleven, VILT

6 - www.landbouwleven.be **ACTUEEL** LANDBOUWLEVEN 14/7/2017

VISIENOTA VCM OVER TRANSITIE IN DE MESTVERWERKING

Toekomst mestverwerking: verbannen of passend in een circulaire economie?

De mestverwerkingssector waaruit sprake is, is de biologische. Daarbij wordt aandacht uit de mest omgezet in rietstraw. Dit wordt op zijn beurt omgezet naar het milieuvriendelijke rietstraw. Dit is zeker wettelijk, maar het is toch jammer, omdat kunstmatige biobrandstoffen hetzelfde milieuvriendelijke via sturgerevulde processen uit de lucht moeten halen, om er kunstmatig van te maken. Dat is niet goed voor het milieu. Uit cijfers van 2015 blijkt dat 77% van alle verwerkte stoffen via een biologische wordt verwerkt.

Dam goede de knuppel

De biologische als mestverwerkingsmethode kan op technisch en economisch vlak zeker een meerwaarde genereren worden. Toch blijven de vragen vanuit het duurzaamheidsdenken steeds luidere. Het Europese en ook nationale beleid zijn erop gericht om in de richting van circulaire economie te werken: afvalstoffen moeten zoveel mogelijk ingezet worden als grondstoffen. Dat is met de biologische techniek minder niet mogelijk.

Bij de mestverwerking, waar de techniek dus populair is, ontstaat er heel wat beweging. Het is belangrijk dat afvalstoffenmaatschappij OZM omgang met biologische afvalstoffen. VILT is de komende twee jaar de voorzitter van de

Velt mestverwerking wel te rijmen met de principes van de circulaire economie? Zowat 70% van alle mestverwerkingsinstallaties 'blaast' omgezet stikstof uit mest gewoon de lucht in. Dat moet en kan beter, besefte de mestverwerkingssector (verenigd in VCM) in een gezamenlijke visienota. De regelgever moet echter niet te snel willen gaan, zeker niet als ze het eigen regelgevend kader niet op orde heeft.

Het VCM-team, momenteel bestaande uit v.l.n.v.

ij adviseerde daar om bij nagestuurde technieken in overgang biologisch maar beperkt in de tijd een vergoeding te geven, wa...

stromen 2015 - 2020' gevolgd. Daarin staat duidelijk dat de biologische heeft het nutteloosverloren en dat die manier van werken waar...

de afvalstoffen in de biologische mestverwerkingssector worden voorzichtig. Het was het signaal voor het VCM om zelf met alle betrokkenen de koppen bij elkaar te steken. "We hebben die omstandigheden aangegrepen om met alle betrokkenen uit de sector een denksoffering te maken over hoe we de mestverwerkingssector duurzaam kunnen houden en hoe we ze in de circulaire economie kunnen doen passen. Die nota hebben we ook eind mei overhandigd aan het kabinet van Minister Schoonbaert", aldus VCM-voorzitter Dick Dierckx. Hij bedooft vanuit de mestbank VILT voor de komende twee jaar de voorzitter van de

Missie blijft behouden

Het VCM is het platform voor de mestverwerkingssector. Mestverwerkers, hun toelieferaren, maar ook de diverse overheden zijn betrokken. Het is verder nood is aan mestverwerking staat voor hen als een paal boven water. "Het voorkomen dat een Vlaamse mestverwerker op Vlaamse landbouwvelden terecht komt, komt de Vlaamse waterkwaliteit ernstig in gevaar. Het is daarom van belang dat de sector blijft bestaan en dat de transitie in de sector", zo klinkt het in de nota.

Persartikel VCM in VILT

BIJLAGE 5: JAARREKENING EN BALANS 2017 (GOEDGEKEURD DOOR DE ALGEMENE VERGADERING OP 17 APRIL 2018)

JAARREKENING (€)	
7. Opbrengsten	
70. Werking	88.431
73. Lidmaatschapsbijdragen	121.225
73. Subsidies & fondsen	218.255
74. Andere bedrijfsopbrengsten	54.908
75. Financiële opbrengsten	860
TOTAAL OPBRENGSTEN	483.679
6. Kosten	
61. Diensten en diverse goederen	195.750
62. Personeel en sociale lasten	301.152
63. Afschrijvingen en voorzieningen	6.909
64. Andere bedrijfskosten	474
65. Financiële kosten	386
TOTAAL KOSTEN	504.671
Tekort van het boekjaar	20.992
BALANS (na verwerking resultaat) (€)	
Activa	
21/22. (Im)materiële vaste activa	1.745
40/41 Vorderingen op t.h. één jaar	174.239
50/55. Beleggingen/Liquide middelen	561.724
49. Overlopende rekeningen	14.313
TOTAAL ACTIVA	752.021
Passiva	
13. Reserves	100.000
14. Overgedragen winst/verlies (-)	178.000
16. Voorzieningen	68.194
44/45 Schulden (<1 jaar)	102.926
49. Overlopende rekeningen	302.901
TOTAAL PASSIVA	752.021

Bijlage 6: Leden VCM (situatie op 1 januari 2017)

A-leden

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

BOERENBOND
trouw aan land- en tuinbouw

Belgian
Feed
Association

B-leden

Coördinaten VCM (Nieuw sinds 1 februari 2018!)

Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCM vzw)

Baron Ruzettelaan 1 B03

8310 Brugge

T + 32 (0)50 73 77 72

info@vcm-mestverwerking.be

Emilie Snauwaert

Teamcoördinator en adviseur

emilie.snauwaert@vcm-mestverwerking.be

T +32 (0) 50 73.77.72

M +32 (0) 493 73 53 19

Thomas Vannecke

Adviseur

thomas.vannecke@vcm-mestverwerking.be

T +32 (0)50 73.77.72

M +32 (0) 471 90 54 71

Annelies Gorissen

Projectcoördinator

annelies.gorissen@vcm-mestverwerking.be

M +32 (0)497 52 48 55

Marieke Verbeke

Projectcoördinator

Marieke.verbeke@vcm-mestverwerking.be

M +32 (0) 472 86 55 26

Isabelle Mouton

Administratief medewerker

isabelle.mouton@vcm-mestverwerking.be

T + 32 (0) 73.77.72